לימים שנים. היינו כרבי דאמר [ט] בתרי זימני הויא חזקה ושלא מנו חכמים ג' הואיל ואינו וסת גמור מודה רבי דבעי ג' זימני והכי קיים ליה: **אבלה** שום וראתה. הואיל ועל ידי מעשה הם אינו וסת גמור ולא הוה בכלל דמתני' וא"ת ואמאי לא קאמר נמי קפלה ורלתה דהוו נמי על ידי מעשה ויש לומר דאינה קובעת וסת לקפילות לחודיהו כדאמר בפרק קמא (לעיל יא.) דכל שתקבענה מחמת אונס אפי' כמה פעמים לא קבעה אבל אכלה שום לא חשיב אונס כמו טורח של קפילה שאין הרגילה בא על ידי טורח אלא ממילא: **זו דברי רשב"ג אבל חכמים אומרים כו'.** לכאורה משמע זו ולא סבירא ליה מדלא קאמר אבל רבי אומר ואפילו אמ"ל הכי לא תקשי לקמן גבי דילוג דמוקמינן שמואל כרשב"ג דאליבא דמתניתין פליגי רב ושמואל ולמאי דאמר מעיקרא הש"ס דפליגי בפלוגתא דרבי ורשב"ג צריך לומר זו וסבירא ליה כדמשני בפרק שור שנגח (ב"ק דף מ.): **אסורה** לשמש כל שש שעות דברי רבי יהודה. לר' יהודה הוה שייך למתני כל היום כולו כדמוכח בסיפא שהוא אוסר כל היום אלא משום רבי יוסי תני לה בתרתי בבי: **והוששת** בששה שעות. היינו כל שעה ששית: **מן** המנחה ולמעלה. פירש"י סוף ששית שמאז נוטין צללי ערב ופי' רשב"ם דאף על גב דאמר בתמיד נשחט (פסחים נח.) דזמן המנחה לכל המוקדם הוי משעה שעות ומחצה ואילך היינו משום דלא קיים לן שפיר בשיעור שעות היום אבל מן הדין הוא מתחילת ז' ומיהו לגבי וסת נמי אסורה עד חצי שעה שביעית דהיינו מן המנחה ולמעלה: איתמר בשופעת דם טמא מתוך דם טהור: וכמין צמרמורות וכו': וכן כיוצא בהן לאתויי מאי אמר רבה בר עולא [א]לאתויי אשה שראשה כבד עליה ואבריה כבדים עליה ורותתת וגוסה אמר רב הונא בר חייא אמר שמואל הרי אמרו לימים שנים לוסתות אחת למה שלא מנו חכמים שלשה למה שלא מנו חכמים לאתויי מאי אמר רב יוסף לאתויי ראשה כבד עליה ואבריה כבדין עליה ורותתת וגוסה א"ל אביי מאי קא משמע לן מתני' היא דהא פרשה רבה בר עולא אלא אמר אביי לאתויי [ב]אכלה שום וראתה ואכלה בצלים וראתה כססה פלפלים וראתה [ג] אמר רב יוסף לא שמיע לי הא שמעתא [ד] אמר ליה אביי את אמריתה ניהלן ואהא אמריתה ניהלן היתה למודה להיות רואה יום חמשה עשר ושינתה ליום עשרים זה וזה אסורין שלש פעמים ליום עשרים הותר יום חמשה עשר וקבעה לה יום עשרים שאין אשה קובעת לה וסת עד שתקבענה שלש פעמים ואמרת לן עלה אמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי ר"ג בר רבי שאמר משום רשב"ג אבל חכמים אומרים ראתה אינה צריכה לא לשנות ולא לשלש ואמרינן לך לשנות אמרת לן לשלש מיבעיא ואמרת לן לשנות בוסתות לשלש בימים ונימא זו דברי רשב"ג הא קמ"ל שמואל דר"ג ברבי כרשב"ג סבירא ליה: **מתני'** [ה]היתה למודה להיות רואה בתחלת הוסתות כל הטהרות שעשתה בתוך הוסתות טמאות בסוף הוסתות כל הטהרות שעשתה בתוך הוסתות טהורות רבי יוסי אומר אף ימים ושעות וסתות היתה למודה להיות רואה עם הנץ החמה אינה אסורה אלא עם הנץ החמה רבי יהודה אומר כל היום שלה: **גמ'** תנא כיצד א"ר יוסי ימים ושעות וסתות היתה למודה להיות רואה מיום עשרים ליום עשרים ומשש שעות לשש שעות הגיע יום עשרים ולא ראתה אסורה לשמש כל שש שעות ראשונות דברי רבי יהודה ורבי יוסי מתיר עד שש שעות וחוששת בשש שעות עברו שש שעות ולא ראתה [ו]אסורה לשמש כל היום כולו דברי ר' יהודה ורבי יוסי מתיר מן המנחה ולמעלה: היתה למודה: והתניא רבי יהודה אומר כל הלילה שלה לא קשיא הא דרגילה לראות בתחלת יממא והא דרגילה לראות בסוף ליליא תני חדא רבי יהודה אוסרה לפני וסתה ומתירה לאחר וסתה ותניא אידך אוסרה לאחר וסתה ומתירה לפני וסתה ולא קשיא הא דרגילה למחזי בסוף ליליא הא דרגילה למחזי בתחלת יממא אמר רבא הלכה כרבי יהודה ומי אמר רבא הכי [ז]והתניא [1]והזרתם את בני ישראל מטומאתם מכאן א"ר [ז] ירמיה אזהרה לבני ישראל [ח]שיפרשו מנשותיהן [ט]סמוך לוסתן וכמה אמר [י]רבא עונה מאי לאו עונה אחריתי לא [יא]אותה עונה ותרתי למה לי צריכא דאי אשמועינן הא הוה אמינא ה"מ לטהרות אבל לבעלה לא קמ"ל ואי מההיא הוה אמינא סמוך לוסתה עונה אחריתי קמ"ל אותה עונה: **מתני'** [יב]היתה למודה להיות רואה יום ט"ו ושינתה להיות רואה ליום כ' זה וזה אסורין שינתה פעמים ליום כ' זה וזה אסורין שינתה [יג] ג' פעמים ליום כ' הותר ט"ו וקבעה לה יום כ' [יד]שאין אשה קובעת לה וסת עד שתקבענה ג' פעמים ואינה מטהרת מן הוסת עד שתעקר ממנה ג' פעמים:

גמ'

בשופעת דם טמא מתוך דם טהור. דגילה לראות דם טהור תחלה ואח"כ דם טמא הוי וסת וכל שעה שתראה דם טמא אחר דם טהור אמרינן דדיה שעתה: **גופא.** בלאי"ר: **הרי אמרו.** לקמן בשמעתין אינה צריכה לא לשנות ולא לשלש ומפרש לה לשנות בוסתות כו': **לימים שנים.** וסתות דיומי משקבענתן שתי פעמים הוי וסת: **לוסתות.** דגופה כגון הני דמתניתין משקבענתן פעם אחת הוי וסת: **למה שלא מנו חכמים.** וסת שלש. וקמיבעיא ליה לשמואל למה שלא מנו חכמים מאי היא והכי קאמר שמואל אי שמעתי כן למה שלא מנו חכמים שלש אבל איני יודע מהו: **מתניתין היא.** דקתני וכן כיולא בהן ופירשה רבה בר עולא לאתויי הני: **הא שמעתתא.** דשמואל דאמר לימים שנים לוסתות אחד: **זה וזה.** כשיגיע עוד חמשה עשר אסורה לשמש שמא תחזור לוסתה וכשיגיע יום עשרים נמי תאסר שמא מעכשיו תקבע וסת ליום עשרים: **שאמר משום רבן שמעון בן גמליאל.** דלא הוי חזקה בליר מתלת זימני כדשמעינן ליה לרבן שמעון בן גמליאל בכל דוכתי לשלישי תנשא לרביעי לא תנשא (יבמות דף סד.): **וימא זו דברי רשב"ג.** דהא קיימא לן בכל דוכתי דבעי שלשה זימני לחזקה: **מתני' בתוך וסתות.** בוסתות דגופה קאמר: **אף ימים ושעות.** בגמ' מפרש: **אינה אסורה אלא עם הנץ החמה.** וכל הלילה משמשת ואם עבר הנץ החמה ולא רלתה משמשת כל היום ורבי יוסי קתני לה דדייק שעת הוסתות ותו לא: **רבי יהודה אומר כל היום שלה.** מותרת לשמש משעבר הנץ החמה ולא רלתה אבל כל הלילה שלפני הנץ החמה של וסתה אסורה לשמש. ומפרש בגמרא דהאי למודה עם הנץ החמה דקתני דרגילה למחזי בסוף ליליא מקמי דלימטי תחלת יממא ואנן אסרינן לה כל עונת וסתה נמצאת אסורה כל הלילה שהיא עונת וסתה ורבי יהודה מחמיר: **גמ' אסורה לשמש כל היום כולו דברי רבי יהודה.** ורבי יהודה לטעמיה דאמר כל עונת וסתה אסורה ועונה הוי אי יוסי אי לילה [לקמן סה:] ומי שוסתה בלילה ואפילו בסופה אסורה כל הלילה ואם וסתה ביום ואפי' בסופו כל היום אסורה: **עד שש שעות.** דשעות דייקינן הואיל ווסתה בשעה ששית אינה אסורה לא לפניה ולא לאחריה: **והוששת לשש שעות.** שעה ששית היא אסורה שהוא וסתה: **מן המנחה.** היינו משש שעות ולמעלה מכי ינטו צללי ערב ובשבע כבר נטו הצללים שהחמה במערב: עם הנץ דמתניתין בסוף לילה לפיכך כל היום שלה(א) והלילה אסורה. עם הנץ דברייתא בתחלת יממא ולפיכך לילה מותרת ויום אסורה: **והזרתם את בני ישראל.** וסמיך ליה והדוה בנדתה: **עונה אחריתי.** דאם וסתה ביום אסורה כל היום וכל הלילה שלפניו ורבי יהודה לא אסר אלא עונת וסתה: **ותרתי למה ליה.** לרבא לאשמועינן: **מתני' ואינה מטהרת מן הוסת.** דאסורה כל ימי וסתה שמא תראה: **גמ'** קבעה

עין משפט נר מצוה

מ א מיי' פ"א מהל' איסורי ביאה הל"ב וע"ש ומיי' פ"ג מהל' משכב ומושב הל"ו סמג לאוין קיא טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' יט:

מא ב טוש"ע שם סעי' כג בהגה"ה:

מב ג מיי' פ"ג מהל' משכב ומושב הל"ו סמג שם טוש"ע שם סעיף כד:

מג ד ה מיי' פ"ח מהל' איסורי ביאה הל' ג וע"ש סמג שם טוש"ע שם סי' קפד סעיף ב:

מד ו [מיי' שם ופ"ד מהל' איסורי ביאה הי"ב טוש"ע שם]:

מה ז מיי' שם הל"ד סמג שם טוש"ע שם סימן קפט סעיף יד:

מו ח מיי' שם טוש"ע שם סעי' ב:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה עם הנץ וכו' כל היום שלה מותרת והלילה אסורה:

תוס' הרא"ש

לימים שנים. כר' דאמר בתרי זימני הויא חזקה אבל רוסתות דגופה קים ליה לשמואל דלר' סגיא ליה בחדא זימנא. ולמה שלא מנו חכמים כגון ע"י מעשה באים מודה ר' דאינן ראויין לקבוע בפחות מג': **לאתויי** אכלה שום ובצל וכססה פלפלין. ולא הוו ככל הנהו דפי' רבה בר עולא דהנהו אתו ממילא והנך ע"י מעשה לכך צריך ג' זימני ולא בעי למימר לאתויי קפצה וראתה דהא תניא בפ"ק כל שתקבענה מחמת אונס לא הוי וסת אבל אכלה שום ובצל לא חשיב אונס דאין הראיה באה ע"י טורח אלא ממילא: **אמר** שמואל זו דברי רשב"ג. אם נפרש זו ולא ס"ל אלא סבר כר' דאמר בתרי זימני הוי חזקה כדמשמע בכל דוכתא זו ולא ס"ל לא תיקשי לך הא דפליגי רב ושמואל בסמוך ואמר שמואל עד שתשלש בדילוג דהתם אליבא דרשב"ג פליגי אבל מ"מ שמואל כר' ס"ל אבל מעיקרא דבעי למימר תלמודא דפליגי בפלוגתא דר' ורשב"ג ע"כ זו וס"ל קאמר וה"נ אשכחן בריש שור שנגח ד' וה': **מן** המנחה ולמעלה. פרש"י מתחלת ז' נוטין צללי ערב ואינה אסורה אלא עד סוף שעה ששית. אע"ג דלכל המוקד' בחצי שביעית הוי זמן התמיד היינו לפי שאין אנו בקיאין בשעות היום כדאמרינן בפ' אמר להם הממונה אבל מן הדין הוי מתחלת שעה שביעית. א"נ חצי שביעית וחצי ששית חמה עומדת בראש כל אדם ולכך הוי בכלל חצות עד שש שעות ומחצה: **וכי** אמר רבא הכי והתניא והזרתם כו' כ"ש אי הוה סבר כר' יוסי דקשיא ליה טפי אלא לא נחת אלא לפרושי תרתי מילי דרבא דצריכי תרוייהו: **שינתה** ליום עשרים זה וזה אסורין וחוששת ליום ט"ו שאחר ראיית עשרים ואם [לא] תראה ביום ט"ו חוששת ליום עשרים שאחר ראיית יום כ' זה:

מסורת הש"ס

(א) [עיירוכין י. וש"כ], (ב) [שם וש"כ], (ג) יבמות סב: שבועות יח:, (ד) [כשבועי אימא ר' יאמיה], (ה) יבמות סב: שבועות יח:], (ו) ל"ל רבה, (ז) [לעיל לט.], (ח) יבמות סד: ולף סה., (ט) [עיירוכין לז.],

---

תורה אור השלם

1. וְהִזַּרְתֶּם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטֻּמְאָתָם וְלֹא יָמֻתוּ בְּטֻמְאָתָם בְּטַמְּאָם אֶת מִשְׁכָּנִי אֲשֶׁר בְּתוֹכָם:

ויקרא טו לא

לעזי רש"י

בלאי"ר [בדייליי"ר]. לפחק.

מוסף רש"י

לא שמיע לי הא שמעתא. דרב יוסף תלמידו דרב יהודה שהוא תלמיד של רב ושמואל, והלה רב יוסף ונעקר תלמודו וכשהיה שומע מימרא דרב ושמואל ואינו מזכר לאותה שמועה מממיי ולאו תלמידו של רב יהודה אני ולא אמר לי שמועה זו ותאני תלמידו מחכירו (לעיל לט. ע"פ נדרים מא. וכעי"ז ערובין מא. סז: עג. מכות ד.). **את אמריתה ניהלן.** קודם מוליך, ואהא אמריתה ניהלן. על מעכה זו אמרת לנו משמיה (לעיל שם). והזדרתם. והפרשתם, כמו ויגזלו (שבועות יח:). **אזהרה לבני ישראל כו'.** דסמיך ליה והדוה בנדתה בההוא ענינא (שם). **ענונה.** במסכת נדה מפורש אי יום או לילה, אם וסתה ביום יפרוש כל היום ואם וסתה בלילה יפרוש כל הלילה (שם). ושינתה. לה וסת, ליום עשרים. פעם אחת, זה וזה אסורין. אין ג"ל ט"ו שעבר שאסור, שהרי כל היום המתינה אמת מתאה, דקי"ל דחייב אדם לפרוש מאשתו סמוך לוסתה, ואין ג"ל יום כ' שראתה בו, שהרי נדה היא, אלא ה"ק כשיחזור ויגיע ט"ו אסורה לשמש שהרי יום וסתה הוא ושדיין לא דלגתו אלא פעם אחת ואין וסת נעקר בפחות מג' פעמים, וכשיגיע יום כ' לראייה של כ' אסורה לשמש, שמא תקבע וסת מכ' לכ', שהרי שינתה פעם אחת ביום כ', וכן פעמים ליום כ' זה וזה אסורין, יום ט"ו ויום כ' הבא, אבל ג' פעמים ליום כ' הותר יום ט"ו ואסר יום כ' (לעיל לט.). **שאין אשה קובעת לה וסת.** לסמוך עליה לחיות דייה שעתה, דתנן (לעיל ב.) כל אשה שיש לה וסת דייה שעתה ולא מטמאינן לה למפרע מעת לעת, ועוד דאם קובעת לה וסת וסגיע זמן וסתה ולא בדקה טמאה, דאורח בזמנו בא (יבמות סה.). **ואינה מטהרת מן הוסת.** לפילו נעקרה פעמים, שבדקה בג' וסתות ולא רלתה ושינתה רלייתה ליום אחר כ' פעמים, אפילו הכי מחזקינן וסתה לכשיגיע ואם לא בדקה טמאה, דאורח בזמנו בא (שם).

קבעה לה וסת לדילוג. ואסורה ליום י"ח לחדש רביעי וליום י"ט בחדש חמישי וכן לעולם: **עד שתשלש בדילוג.** ויום ט"ו אינו מן המנין שהוא תחלת לראייתה ואין שם דילוג: **היפה למודה.** וסת קבוע לט"ו ושינתה לי"ו זה וזה אסורין כלומר כשיגיע ט"ו וי"ו עוד תאסר חזרה ושינתה בשניה [לשבעה עשר] הותר ט"ז מכאן ואילך שלא קבעתו אלא פעם אחת הלכך בפעם אחת הוא נעקר: **הופרו רוזן.** ט"ו שהרי עקרתו שלשה פעמים וט"ו וי"ז בחדש זימנא מיעקר ואפילו י"ח הבא לא יאסר אלא י"ט כדקתני משמונה עשר ואילך שהרי שלשה בדילוג וקבעה לה וסת לדילוג: **תיובתא דרב.** דהא קתני שינתה לשבעה עשר נאסר ט"ו וי"ו[ג] ולא קתני מי"ז ואילך ואע"ג דדילגה ב' זימני אלמא לאיה קמייתא לאו ממנינא: **למודה שאני.** כיון דוסתה קבוע לט"ו שדינן לאיה של ט"ו עם לאיות שעברו עליה שהרי בזמנה לאתה והיכי הוה מלינן למיימנייה עם הני דדילוג וכי אמינא אלא היכא דלאיית ט"ו שהיתה תחלת לראייתה או שלא היה לה וסת קודם לכן או שהיה לה וסת ליום עשרים: **ודקארי לה מאי קארי לה.** הא ודאי היכי מצי לאקשויי מלמודה: קס"ל ס"ה לכשאינה למודה בעינן תלתא זימני דילוג והאי דנקט למודה לאו משום ד) עקירת וסת דילוג למידק דלמודה הוא דבעי שתשלש בדילוג אלא משום עקירת וסת לראשון דקתני חזרה ושינתה לי"ז הותר ט"ז ואסר ט"ו וי"ז ואע"ג דעקרתיה לט"ו תרי זימני דסד"א כיון דלמודה הואי בט"ו ועקרתיה ב' זימני תו לא הדרה ותסתרי לט"ו הבא: **קמ"ל.** דאין וסת קבוע נעקר בפחות משלש פעמים: **סיגף.** מיוס כ"ב ליוס כ"ד: **לא קבעה לה וסת.** שאין דילוג זה דומה לראשון דראשון יוס אחד וזה שני ימים כאחד. קתני מיהא קבעה לה וסת בג' לאיות וראשונה בכלל: **ושינתה ליום כ"ח.** דאיכא דילוג תלת זימני: **דיקא נמי מדשבקינן ליום עשרים.** דהוה ליה למיתני לאתה ביום עשרים בחדש זה ויום עשרים ואחד בחדש זה ויום עשרים ושניים בחדש זה וזה אסורין שינתה ליום שבעה עשר הותר ששה עשר ונאסר חמשה עשר ושבעה עשר שינתה ליום שמונה עשר הותרו כולן ואין אסור אלא משמונה עשר ואילך קשיא לרב אמר לך רב למודה שאני [ה] ודקארי לה מאי קארי לה למודה אצטריכא ליה מהו דתימא כיון דלמודה ועקרתיה בתרי זימני עקרה ליה קמ"ל מיתיבי ראתה יום עשרים ואחד בחדש זה יום עשרים ושנים בחדש זה יום עשרים ושלשה בחדש זה קבעה לה וסת [ו]סירגה ליום עשרים וארבעה לא קבעה לה וסת תיובתא דשמואל אמר לך שמואל הכא במאי עסקינן כגון דרגילה למחזי ביום עשרים ושינתה ליום עשרים ואחד דיקא נמי דשבקינן ליום עשרים ונקט ליום עשרים ואחד ש"מ: שאין האשה קובעת לה וסת עד שתקבענה וכו': א"ר פפא [ז]לא אמרן אלא למקבעה אבל למיחש לה בחדא זימנא חיישא מאי קמ"ל תנינא היתה למודה להיות רואה יום חמשה עשר ושינתה ליום עשרים זה וזה אסורין אי מהתם ה"א ה"מ היכא דקיימא בתוך ימי נדתה אבל היכא דלא קיימא בתוך ימי נדתה אימא לא קמ"ל: ואינה מטהרת מן הוסת וכו': א"ר פפא [ח]לא אמרן אלא דקבעתיה תלתא זימני דצריכי תלתא זימני למעקריה אבל תרי זימני בחדא זימנא מיעקר מאי קמ"ל תנינא אין האשה קובעת לה וסת עד שתקבענה שלש פעמים מהו דתימא חדא לחד תרי לתרתי ותלתא לתלתא קא משמע לן תניא כותיה דרב פפא [ט]היתה למודה להיות רואה יום עשרים ושינתה ליום שלשים זה וזה אסורין הגיע יום עשרים ולא ראתה מותרת לשמש עד יום שלשים וחוששת ליום שלשים הגיע יום שלשים וראתה הגיע יום עשרים ולא ראתה והגיע יום שלשים ולא ראתה והגיע יום עשרים וראתה הותר יום שלשים ונאסר

גמ' איתמר [י]ראתה יום חמשה עשר לחדש זה ויום ט"ז לחדש זה ויום שבעה עשר לחדש זה רב אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר [א]עד שתשלש בדילוג נימא רב ושמואל בפלוגתא דרבי ורשב"ג קמיפלגי דתניא [ב]ניסת לראשון ומת לשני ומת לשלישי לא תנשא דברי רבי רשב"ג אומר לג' תנשא לד' לא תנשא לא דב"ע כרשב"ג והכא בהא קמיפלגי רב סבר חמשה עשר ממנינא ושמואל סבר כיון דלאו בדילוג חזיתיה לאו ממנינא הוא איתיביה [ג]היתה למודה להיות רואה יום ט"ו ושינתה ליום ששה עשר זה וזה אסורין שינתה ליום שבעה עשר הותר ששה עשר ונאסר חמשה עשר ושבעה עשר שינתה ליום שמונה עשר הותרו כולן ואין אסור אלא משמונה עשר ואילך קשיא לרב אמר לך רב למודה שאני [ד]ודקארי לה מאי קארי לה למודה אצטריכא ליה מהו דתימא כיון דלמודה ועקרתיה בתרי זימני עקרה ליה קמ"ל מיתיבי ראתה יום עשרים ואחד בחדש זה יום עשרים ושנים בחדש זה יום עשרים ושלשה בחדש זה קבעה לה וסת [ה]סירגה ליום עשרים וארבעה לא קבעה לה וסת תיובתא דשמואל אמר לך שמואל הכא במאי עסקינן כגון דרגילה למחזי ביום עשרים ושינתה ליום עשרים ואחד דיקא נמי דשבקינן ליום עשרים ונקט ליום עשרים ואחד ש"מ: שאין האשה קובעת לה וסת עד שתקבענה וכו': א"ר פפא [ו]לא אמרן אלא למקבעה אבל למיחש לה בחדא זימנא חיישא מאי קמ"ל תנינא היתה למודה להיות רואה יום חמשה עשר ושינתה ליום עשרים זה וזה אסורין אי מהתם ה"א ה"מ היכא דקיימא בתוך ימי נדתה אבל היכא דלא קיימא בתוך ימי נדתה אימא לא קמ"ל: ואינה מטהרת מן הוסת וכו': א"ר פפא [ז]לא אמרן אלא דקבעתיה תלתא זימני דצריכי תלתא זימני למעקריה אבל תרי זימני בחדא זימנא מיעקר מאי קמ"ל תנינא אין האשה קובעת לה וסת עד שתקבענה שלש פעמים מהו דתימא חדא לחד תרי לתרתי ותלתא לתלתא קא משמע לן תניא כותיה דרב פפא [ח]היתה למודה להיות רואה יום עשרים ושינתה ליום שלשים זה וזה אסורין הגיע יום עשרים ולא ראתה מותרת לשמש עד יום שלשים וחוששת ליום שלשים הגיע יום שלשים וראתה הגיע יום עשרים ולא ראתה והגיע יום שלשים ולא ראתה והגיע יום עשרים וראתה הותר יום שלשים ונאסר

איתמר ראתה ט"ו בחדש זה וט"ז בחדש זה. פי' דווקא בכי האי גוונא אבל לאתה בג' חדשים או בב' לחדש אז באחד לכ"ע אין לריך יותר כדאמר לעיל בסוף בנות כותים (דף לט:) דחזאי ריש ירחא וריש ירחא כו' ואפילו שאחד מלא ואחד חסר ואין הימים שבין לאייה לראייה שוין מ"מ קביעות החדש גורם והיכא דבראשונה אין לה שיעור בחדש שתהא השניה נראית דילוג מן הראשונה דכ"ע דאין הראשונה מן המנין ובעינן שתשלש בדילוג כגון לאתה עכשיו ושניה בעשרים לה ושלישית בכ"א לשניה ומשום הכי נקט ט"ו בחדש זה ולפירוש זה קשה דבפרק שור שנגח ד' וה' (ב"ק לח:) מדמה נגח יום חמשה עשר בחדש זה ושמשה עשר בחדש זה ושבעה עשר בחדש זה לפלוגתא דהכא ואם כן היכי קאמר התם לעיל גבי לאה שור ונגח שור ולא נגח דהויא לאשונה מן המנין הא בכי האי גוונא אפי' רב מודה דלא הוי לאשונה מן המנין שהרי לא היתה לשוס זמן לא לחדש ולא לשבת ויש לחלק בין סירוגין דימים לסירוגין דשוורים ור"ח פי' קבעה לה וסת לדילוג כשעשתה שלש פעמים כסדר הזה כגון שראתה ט"ו בניסן וי"ו באייר וי"ז בסיון וכן לאתה ט"ו בתמוז וי"ו באב וי"ז באלול ועוד לאתה ט"ו בתשרי וי"ו במרחשון וי"ז בכסליו חוששת מכאן ואילך ט"ו לחדש זה וי"ו לשני וי"ז לשלישי ושמואל אריכה שתשלש בדילוג שתראה בחדש רביעי יום י"ח וגב' חדשים שאחריהם יום י"ו וי"ז וי"ח וכן בשלישי עוד שאחרי כן דראייה של ט"ו יום בחדש הראשון לא היה ממנינא ותימה למה פי' כן דא"כ כששאל הש"ס לימא בדרבי ורשב"ג קמיפלגי לא פליגי בראייה לאשונה לחוד אלא בשלש לאיות של דילוג לאשון ובמסקנא יהיה הפירוש בע"א ואמאי לא סגי בג' חדשים כדפי' בקונטרס: **ואינה** אסורה **אלא מי"ח ואילך.** וא"ת ויאסר נמי יום י"ח כי שינתה לי"ז שהרי דילגה ויהיה בכלל וסת דילוג כמו ט"ו וי"ו[ו] דחייסינן בחדא זימנא ואומר הר"י דאין לחוש בדילוג משום חדא זימנא: **מיחש** בחדא זימנא חיישינן. פירש"י דחייסינן לתשמיש וכן צריך לפרש מדלא פרי' הש"ס בהדיא לטהרות ואין להזכיר בשוס קביעות וסת ג' פעמים לגבי תשמיש דהא בחדא זימנא חיישינן אלא לגבי שאם נקבעו שלש פעמים חוששין לו עד שיעקר שלש פעמים:

הדרן עלך האשה

מסורת הש"ס

ה) [נ"ק לז:], ו) [יבמות סד: מוספתא שבת פט"ז ה"כ], ז) בס"ל: ט"ו, ח) נ"ל קביעות, ט) ר"מ עפ"ר ועיין רש"ל שם אפלגין, י) [נס"ל: כמו ט"ו וי"ז],

גליון הש"ס

גמ' ודקארי לה מאי קארי לה. ע' נ"ב נ ע"ב תד"ה ודקאמי:

מוסף רש"י

ראתה יום חמשה עשר כו'. ומתמילה היתה לימודה לימים אמרים (ב"ק לז:). **קבעה לה וסת לדילוג.** וכי מזיא הך לאייה שלישית ב"ז בחדש אלישי, דיה שעתה ואינה מטמאה טהרות מעת לעת, כדתנן כל אשה שיש לה וסת דיה שעתה (שם). **עד שתשלש בדילוג.** אין לה וסת קבוע עד שתראה לאייה רביעית בי"ח, דראייה קמייתא לאו ממנינא, דלאו בדילוג מזיא (שם).

תוס' הרא"ש

רב אמר קבעה לה וסת לדילוג. ודוקא שראייה ראשונה היתה בט"ו לחדש והשניה בט"ז בחדש והשלישי בי"ז בחדש דבכה"ג דוקא ס"ל לרב דראשונה ממנין הדילוג כיון דזמן ראיותיה למנין ימות החדש אבל אם ראייה ראשונה היה בר"ח ושניה בט"ו לראיה זו ושלישית בי"ו לאותה ראייה מודה רב דלא קבעה לה וסת דראייה ראשונה אינה מן המנין. וכן מוכח בפ' שור שנגח ד' וה' דמדמי נגח ט"ו בחדש זה וט"ז בחדש זה וי"ז בחדש זה לפלוגתא דהכא אע"ג דהתם קאמר ראה שור ונגח [שור ולא נגח] שור נגח שור ולא נגח שור נגח נעשה מועד לסירוגין. אע"ג דהתם ליכא לא חדש ולא שבת. י"ל דהתם תלוי בווסת בראיית השוורים. ור"ח פירש דפלוגתא דהכא מיירי כגון שראתה בדילוג ג' חדשים שניים ושלישיים כענין דילוג שראתה בג' חדשים ראשונים וקבעה לה ווסת אליבא דרב מחדש תשיעי ואילך יום ט"ו לחדש עשירי ויום ט"ז לחדש י"א ויום י"ז לחדש י"ב וכן לעולם בכל ג' וג' חדשים. ולשמואל צריכה שתשלש בדילוג שתראה בחדש רביעי יום י"ח כי חדש הראשון אינו מן המנין ח) והג' חדשים שאחרי כן יום ט"ז ויום י"ז ויום י"ח וכן עוד בשלשה שאחרי כן. ותימה לפירושו דלמה לא סגי בג' חדשים לבד כדפרישית: **זה** וזה אסורין דבחדא זימנא חייש לה. ותימה כי שינתה ליום י"ז למה לא תהא אסורה יום י"ח בחדש שאחריו דהא דילגה חדא זימנא וי"ל דלא חיישינן גבי דילוג בחדא זימנא: **תיובתא** דרב. נ"ל דהוה מצי לשנויי דהכא לא איירי בקביעות ימי החדש אלא מט"ו לט"ו אלא דבלאו הכי משני ליה שפיר למודה שאני: **מהו** דתימא כיון דלמודה היא ועקרתיה תרי זימני כו'. לישנא דכיון קשה לי דה"ל למימר אע"ג דלמודה היא. וג"ל לפרש מהו דתימא כיון דלמודה היא לראות מט"ו לחדש לט"ו לחדש ועקרתיה בתרי

תוס' הרא"ש (המשך)

זימני לראות בדילוג עקרה ליה דנהי דלא הויא ט"ו בכלל לקבוע ווסת לדילוג להוי בכלל לעקור ווסת הראשון שהיה בלא דילוג: **תיובתא** דשמואל. אומר ר"מ דהוה מצי למימר הא מני רבי היא אלא דבלאו הכי משני ליה שפיר בחדא זימנא חיישא אפילו לבעלה ואין נראה לומר דלטהרות דוקא קאמר מדלא פי' התלמוד: ה"ג רש"י הגיע יום עשרים ולא ראתה יום שלשים ולא ראתה הותר יום שלשים ונאסר יום עשרים ואע"ג דלא ראתה ג' פעמים ביום כ' לא נעקר יום כ' כיון דלא ראתה יום ל' כמו שהתחילה כבר שני פעמים דאם אשה מדלגת ווסת אחד או שנים או אפי' ג' ואינה רואה בנתים לזמן אחר וחזרות לראות בזמן ווסתה לא נעקר הווסת בכך:

סליק פרק האשה

ח) נלאה דל"ל דק המנין מתמיל מג' חדשים שאחרי כן שראתה בהם יום ט"ו וכו'.

מו א מיי' פ"ח מהל' איסורי ביאה הל"ו ועיין במ"מ סמג לאוין קיא טוש"ע יו"ד סי' קפט סעיף ה וסעי' ז:
מז ב מיי' פכ"ח שם הל' לא סמג לאוין קכו טוש"ע אה"ע סי' ט סעיף א:
מח ג מיי' שם פ"ח הל' ז סמג שם:
ד [טוש"ע יו"ד סי' קפט סעיף י]:
מט ה ו מיי' שם הל"ז והל"ח טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' ב:
נ ז טוש"ע שם סעיף יד:

תינוקת פרק עשירי נדה

תינוקת. ד' לילות. ב"ה לא בעו רלופין כדאמר בגמרא מעשה ונתן לה רבי ד' לילות מתוך שיש עשר חדש וכן נראה דד' לילות נב"ש [אפילו מפוזרות כמו נב"ה: **כל** זמן שהרוק מצוי בתוך הפה. שרואה מחמת תשמיש תלינן כל היום המחרת וכל הלילה שאחריו אפילו לא שמשה בהם בדם בתולים ואפי' אינה נוחרת אבל תו לא תלינן הואיל ולא שמשה כדאמר לעיל בספ"ק (דף י"ח:) עבר עליה לילה אחת בלא תשמיש טמאה ורב מחמיר טפי דדוקא כשנוחרת ביום שלאחר תשמיש תלינן בו ובלילה שלאחריו אבל בלא נוחרת לא: **על** גבי בולם ורואה על גבי בולם **ואינה** רואה בידוע שחיתה המכה. לספרים (ב) דגרסינן הכי על גבי ט) כלים ורואה ליכא לפרושי בידוע דאיכא הוכחה דהא לא מוכח ולא מידי הואיל ורואה אלא ה"פ בידוע שיש לתלות שחיתה המכה וכן צריך לומר בפ' דם הנדה לעיל (דף ט:) בידוע שלפני הכנוס כלומר שיש לתלותו לפני הכנוס: **רב** אמר **לא הפסידה לילות עד מוצאי שבת תנן.** ול"ת בפ"ק דכתובות (דף ו:) דפריך למאן דאסר לבעול בשבת מדקאמר הכא עד מוצאי שבת וקאמר מאי לאו דאי לא בעיל מאי בעיל ומשני לא כשבעל ופריך אי כשבעל מאי למימרא ומשני הא קמ"ל כדשמואל דאמר פרלה דחוקה כו' והשתא מאי פריך מאי למימרא הא אשמעינן טובא דלא הפסידה לילות כדקאמר הכא וי"ל דהתם איכא לישנא דשמואל אוסר למבעל לכתחלה וכן לרב ואילטריך ליה לשנויי הכי לשמואל דאפילו אי (ג) כלוי סבירא ליה דהפסידה לילות: **דשרי** למבעל לכתחלה כדשמואל כו'. אף על גב דבפ"ק דכתובות (דף ו:) מייתי הך דשמואל אבעילה שייה מ"מ לפי האמת דשרי למבעל בתחלה נקט הכא דהוי רבותא טפי: **רבי** אסי **אמר** טהורה. ואף על גב דלית ליה הך סברא דאם איתא דהוה דם מעיקרא הוה אתי מיהו ס"ל שפיר הא דרב גידל דלעיל בספ"ק (דף י"ח:) דאם פסקה מחמת תשמיש ורואה אפילו מחמת תשמיש טמאה דאם איתא דדם בתולין הוא מעיקרא כשמשה הוה אתי ולא הוה לה למפסק מחמת תשמיש כיון דבתחלה בעל ומצא דם אם איתא שנשאר עוד דם בתולין לא היה לה לפסוק כשמשה אבל הכא איירי דבעל ולא מצא דם ולהכי איכא למימר דבעל כדשמואל: **שאני** שמואל דרב גוברייה. משמע הכא דשמואל לא שביחא וכן בפרק י) קמא דחגיגה (דף יד:) גבי בתולה שעיברה פירוש שהושיבוה על פי החבית ואין ריחה נודף ובזה נודע שהיא בתולה כ) ומפיק דכשרה לכהן גדול דאיכא למימר בתמבטי עיברה דשביח טפי מדשמואל וקשה דבפרק קמא דכתובות (דף ו:) קאמר רוב בקיאין בהטיה ויש לומר דהטיה דכתובות אינה בעילה גמורה שתתעבר בה כבשאר ביאות:

ונאסר יום עשרים. הבא שהרי למודה בעשרים ולא עקרתו אלא שני פעמים שהרי עקירה האחרונה של עשרים האחרונה אלא רואה שאחר השלשים שייס לאו עקירה היא שהרי לא שיתה ליום שלשים השלשיים ולא רואה עד יום עשרים לחדש כווסתה: **מפני שאורח.** זה אחזר לשוב יום עשרים בזמנו הראשון בא: **מתני' לא גפן יש בה יין.** כל אשה יש לה בתולים ודמיס: **ושאין לה הרי זה דור קטוע.** (א) וכיון שאין להן דמיס מרובים אין בניהן מרובין:

הדרן עלך האשה

תינוקת. ג) שלא הגיע זמנה לראות וניסת ב"ש אומרים נותנין לה ארבע לילות וב"ה אומרים א עד שתחיה המכה הגיע זמנה לראות וניסת ב"ש אומרים נותנין לה לילה הראשון וב"ה אומרים ב עד מוצאי שבת ארבע לילות ראתה ועודה בבית אביה ב"ש אומרים ג נותנין לה בעילת ד) מצוה וב"ה אומרים כל הלילה כולה: **גמ'** אמר רב נחמן בר יצחק ואפילו ראתה ממאי מדקא מפליג בסיפא בין ראתה בין בשלא ראתה מכלל דרישא לא שנא הכי ולא שנא הכי תניא נמי הכי ב"ה אומרים עד שתחיה המכה ד בין ראתה בין לא ראתה: עד שתחיה המכה: עד כמה אמר רב יהודה אמר רב כל זמן שנוחרת כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי נחירה זו איני יודע מה היא אלא ה כל זמן שהרוק מצוי בתוך הפה מחמת תשמיש נחירה דקאמר רב היכי דמי אמר רב שמואל בר רב יצחק לדידי מפרשא לי מיניה דרב ו עומדת ורואה יושבת ואינה רואה בידוע שלא חיתה המכה על גבי קרקע ורואה על גבי כרים וכסתות ואינה רואה בידוע שלא חיתה המכה על גבי כולם ורואה ע"ג כולם ואינה רואה בידוע שחיתה המכה: הגיע זמנה וכו': איתמר שימשה בימים רב אמר לא הפסידה לילות ולוי אמר הפסידה לילות רב אמר ז לא הפסידה לילות עד מוצאי שבת תנן ולוי אמר הפסידה לילות מאי ארבע לילות דקתני ארבעה עונות ולרב למה לי למיתנא ארבע לילות אורח ארעא קמ"ל דדרכה דביאה בלילות וללוי ליתני ארבע לילות עד מוצאי שבת למה לי הא קמ"ל ח דשרי למבעל לכתחלה בשבת כדשמואל ט) דאמר שמואל י) פרצה דחוקה מותר ליכנס בה בשבת ואע"פ שמשיר צרורות איתמר בעל ולא מצא דם וחזר ובעל ומצא דם רבי חנינא אמר טמאה ורבי אסי אמר טהורה ר' חנינא אמר יטמאה דאם איתא דהוה דם בתולים מעיקרא הוי אתי ורבי אסי אמר טהורה דילמא אתרמי ליה כדשמואל יא) דאמר שמואל יכולני לבעול כמה בעילות בלא דם ואידך יב) שאני שמואל דרב גובריה יג) אמר רב יד) בוגרת נותנין לה לילה הראשון וה"מ שלא ראתה אבל ראתה אין לה אלא בעילת מצוה ותו לא מיתיבי טו) למעשה ונתן לה רבי ארבע לילות מתוך י"ב חדש ה"ד אילימא דיהיב לה כולהו בימי קטנות עד

נאסר יום עשרים מפני טז) שאורח בזמנו בא: **מתני' נשים בבתוליהם כגפנים יש גפן שיינה אדום ויש גפן שיינה שחור ויש גפן שיינה מרובה ויש גפן שיינה מועט ר' יהודה אומר כל גפן יש בה יין ושאין בה יין ה"ז דורקטי: גמ'** תנא דור קטוע יז) תני רבי חייא כשם שהשאור יפה לעיסה כך דמים יפין לאשה תנא משום ר"מ כל אשה שדמיה מרובין בניה מרובין:

הדרן עלך האשה

תינוקת ג) שלא הגיע זמנה לראות וניסת ב"ש אומרים נותנין לה ארבע לילות וב"ה אומרים א עד שתחיה המכה הגיע זמנה לראות וניסת ב"ש אומרים נותנין לה לילה הראשון וב"ה אומרים ב עד מוצאי שבת ארבע לילות ראתה ועודה בבית אביה ב"ש אומרים ג נותנין לה בעילת ד) מצוה וב"ה אומרים כל הלילה כולה: **גמ'** אמר רב נחמן בר יצחק ואפילו ראתה ממאי מדקא מפליג בסיפא בין ראתה בין בשלא ראתה מכלל דרישא לא שנא הכי ולא שנא הכי תניא נמי הכי ב"ה אומרים עד שתחיה המכה ד בין ראתה בין לא ראתה: עד שתחיה המכה: עד כמה אמר רב יהודה אמר רב כל זמן שנוחרת כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי נחירה זו איני יודע מה היא אלא ה כל זמן שהרוק מצוי בתוך הפה מחמת תשמיש נחירה דקאמר רב היכי דמי אמר רב שמואל בר רב יצחק לדידי מפרשא לי מיניה דרב ו עומדת ורואה יושבת ואינה רואה בידוע שלא חיתה המכה על גבי קרקע ורואה על גבי כרים וכסתות ואינה רואה בידוע שלא חיתה המכה על גבי כולם ורואה ע"ג כולם ואינה רואה בידוע שחיתה המכה: הגיע זמנה וכו': איתמר שימשה בימים רב אמר לא הפסידה לילות ולוי אמר הפסידה לילות רב אמר ז לא הפסידה לילות עד מוצאי שבת תנן ולוי אמר הפסידה לילות מאי ארבע לילות דקתני ארבעה עונות ולרב למה לי למיתנא ארבע לילות אורח ארעא קמ"ל דדרכה דביאה בלילות וללוי ליתני ארבע לילות עד מוצאי שבת למה לי הא קמ"ל ח דשרי למבעל לכתחלה בשבת כדשמואל ט) דאמר שמואל י) פרצה דחוקה מותר ליכנס בה בשבת ואע"פ שמשיר צרורות איתמר בעל ולא מצא דם וחזר ובעל ומצא דם רבי חנינא אמר טמאה ורבי אסי אמר טהורה ר' חנינא אמר יטמאה דאם איתא דהוה דם בתולים מעיקרא הוי אתי ורבי אסי אמר טהורה דילמא אתרמי ליה כדשמואל יא) דאמר שמואל יכולני לבעול כמה בעילות בלא דם ואידך יב) שאני שמואל דרב גובריה יג) אמר רב יד) בוגרת נותנין לה לילה הראשון וה"מ שלא ראתה אבל ראתה אין לה אלא בעילת מצוה ותו לא מיתיבי טו) למעשה ונתן לה רבי ארבע לילות מתוך י"ב חדש ה"ד אילימא דיהיב לה כולהו בימי קטנות עד

וכי

עין משפט נר מצוה

א א מיי' פ"ה מהל' איסורי ביאה הל"א [והל' כא] ופי"א מס הל"א סמג לאוין קיא טוש"ע יו"ד סי' קנג וסס' קפ"ז סעיף יג] וטוש"ע אה"ע סי' סג סעי' א:

ב ב מיי' פ"ה מס הל"ט ועי' בפי"א ובטוש"ע שם:

ג ג מיי' שם פ"ה וע' בהשגות ומש"מ:

ד ד מיי' שם הל"י:

ה [מיי' שם הל"ד]:

ה ו מיי' שם הל' כג:

ו ז מיי' שם הל"ט:

ז ח טוש"ע אה"ע סי' סג סעי' ח:

ט [מיי' פ"א מהל' שבת הל"ה]:

ח י מיי' שם הל' כה [ובכ"מ אלפס שבועות פ"ב דף לא.]:

ט כ מיי' שם הל' יט:

י ל מיי' שם הל"כ:

תוס' הרא"ש

עד שתחיה המכה. פרשתי לעיל בפ"ק: מכלל דרישא לא שנא. ואין נראה לומר דראתה ועודה בבית אביה ארישא קאי דא"כ אמאי הפסיק בההיא דהגיע זמנה לראות ואין לומר דאתרווייהו קאי דלא מיסתבר להשוותם בראתה כיון דבלא ראתה מקילינן טפי בלא הגיע: **כל** זמן שהרוק מצוי בתוך הפה מחמת תשמיש. שלא פסקה לראות מחמת תשמיש הילכך כל ראיות דמחר ודליליא דאחרי כן אפי' לא שמשה תלינן בדם בתולים אבל אם ראתה ביום שני הוי דם נדה כדאמרינן בפ"ק עבר עליה לילה אחת בלא תשמיש וראתה טמאה ואם אח"כ שימשה וראתה דם מחמת תשמיש שהורה כל יום של מחרת ולילה שאחר כן אפי' לא שימשה כדאמרינן מעשה ונתן לה ר' ד' לילות מתוך י"ב חדש וכן לרב דאמר כל זמן שנוחרת כל הראייה של אותה הלילה ויום של אחריו אף בלא נחירה טהורה וביום שלאחריו אם ראתה בלא נחירה טמאה: **מאי** ד' לילות דקתני ד' עונות. י"ס דגר' בתר הכי וליתני ד' עונות אורח ארעא קמ"ל דדרכה דעונה בלילא. וליתני ד' לילות עד מוצאי שבת למה לי הא קמ"ל כו'. והוה מצי למיפרך נמי לרב ד' לילות למה [ולמשני נמי] דקמ"ל דרכה דעונה בלילא אלא משום דסליק ממילתיה לוי פריך אליבה. וי"ס דגרסי לרב למה לי למיתני ד' לילות. אורח ארעא קמ"ל דאורחא דביאה בלילא. וללוי ליתני ד' עונות. ואע"ג דכבר הקשה לרב הדר תו פריך ללוי דלתני ד' עונות לאשמועינן בפ' דהפסידה לילות ומשני קמ"ל דבלילא כלומר תרתי קמ"ל דאותם ד' עונות דוקא בלילה. וגם דאורחא דעונה בלילא: **הא** קמ"ל דשרי למיבעל בשבתא כדשמואל. י"ס דגרסי דשרי למיבעל בתחילה. ואע"ג דבפ"ק דכתובות מייתי דשמואל על ביאה שניה היינו משום דהתם איירי למ"ד אסור לבעול בתחלה בשבת והכא

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ושאין וכו' דכיון שאין: (ב) תוס' ד"ה על גבי וכו' לספרים דגרסי הכי על גבי כולם וכוותה: (ג) ד"ה רב וכו' דאפילו אי שמואל אליבא כלוי סבירא ליה:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוד"ה תינוקת וכו' נב"ש לפי' מפוזרות. נ"ב וכ"ה להלן בתוספתא:

מוסף רש"י

דמים יפין לאשה. למהר לה הכיון (כתובות י:).

הדרן עלך האשה

תינוקת שלא הגיע זמנה לראות. בגמ' נדה (ה.) אמר אימתי הגיע זמנה לראות, משיגיעו ימי הנעורים (כתובות ו.). **נותנין לה ארבע לילות.** שכל דמיס שבאלה בהן מחמת תשמיש מחזקינן לה בדם בתולים (שם). **עד שתחיה המכה.** מכת בעילה, דכל זמן שהאשה רואה דם מחמת תשמיש, דם בתולים הוא (לעיל יא:). כל זמן שאינה משמשת בלא דם לא חיתה המכה (כתובות שם). **לילה הראשון.** אפילו בנעילות הרבה (שם). **ואע"פ שמשיר צרורות.** והאי נמי דלמא מחבל פורחת ומספיקא לא אסרינן ליה (שם ו:). **יכולני כו' בלא דם.** שהיה בקי בהטייה (חגיגה טו.). **דרב גובריה.** הוא בקי ואין כולן בקיאין (לעיל בה: ע"ש). **בוגרת נותנין לה לילה הראשון.** ובועל כמה בעילות ואינן כל דמיס של אותו הלילה בדם בתולים (כתובות לו.).

מסורת הש"ס

(א) [לעיל טז.], (ב) [לעיל ח:] כתובות י:, (ג) כתובות ו. לעיל יא:, (ד) [ע' תוס' כתובות ד. ד"ה בעילתן], (ה) כתובות ו:, (ו) חגיגה טו. (ז) [לעיל כה:], (ח) כתובות לו., (ט) עיין רש"ל, (י) ל"ל שבת, (כ) [ל"ל ומסוקין],

עד שתהיה המכה תנן. וד' לילות לקטנה מאי עבידתייהו: אינן אלא אחת. ושלש בעי למיתב לה לבד ב' דקטנות: אי אמרת בשלמא בוגרת בגבלמא. שניסת לאחר שבגרה: **אית לה טפי.** מלילה אחת דאית לה ב' לילות משי"ה יהיב להך משבגרה לילה אחת שלמה ואע"ג דנבעלה קודם לכן דכי היכי דאהני בעילות קטנות למבגר חדא מד' לילות הניתנות לנערה דהא אמרינן כל בעילות שבעל אינן אלא אחת הא לילה אחת מיהא מבגרי דתו לא יהבינן לה ד' אלא ג': **אפילו נמי בעילה נערות למבגר חדא.** מלילות דבגרות ותו לא הלכך להך בוגרת שנבעלה קודם לכן יהבינן מיהא לילה אחת מהשתים: **אלא אי אמרת בוגרת.** לילה הראשון ותו לא אמאי יהיב לה (ה) להך אחת בימי בגרות א"כ בעילות דקודם לכן מאי אהנו חדא בעילה הוא דבעי למיתב לה בימי בגרות ואלא כל הלילה: **וג' בימי נערות.** ולילא הכא בגרות כלל. **ודקשיא לך הא לא משכחת ג' עונות של ג' חדשים בימי נערות מי סברת כו': כוותיה דרב.** בוגרת כל לילה הראשון: **לא יאונה כו'.** שלא נכשל זה בדבריו: **משנתקו שניו.** זקנה: **נתמעטו מזונותיו.** קשין לנא: **גשיו.** ליין: **ויש בדיו.** לשמן: **הדפין.** זהו הדלת שנותנין על הענבים: **הלולבים.** היינו חופיא אישקוד"א שמנקיס בה את הגת: **והעדשין.** זו היא הגת עצמה שהענבים נתונים שם: העקלים

וכי תימא בציר הוא דליכא הא טפי איכא. במסכת קדושין (דף עט.) פרש"י דלא גרסי' ליה (בלבד) דבלאו בלבד נמי משמע לא פחות ולא יותר (ה) מיהו נראה דאי לאו בלבד מצינו לפרושי הכי אין שיעור הקטן שבין נערות לבגרות אלא ו' חדשים והוה משמע שפיר דאיכא טפי: **אלא** דיהיב לה אחת בימי קטנות ושתים בימי נערות בו'. מדמסיק לקמן מי סברת דכל תלתא ירחי חדא עונה מכלל דקן היה סבור מתחלה וע"כ אי הראשונה שבקטנות רחוקה מן השניה ו' חדשים והשאר ג' ג' אי הרביעית רחוקה ו' חדשים מהשלישית והשאר ג' ג' שאם לא כן לא היו מתוך י"ב חדש ואע"כ כי מסיק תלתא בימי נערות וכל תרי ירחי חדא עונה לא היה לריך לשנות סדר העונות אלא כל תלתא ירחי חדא עונה הראשונה לפני הנערות והשניה בתחלת נערות והשלישית באמצע נערות ג' ירחים אחרים והרביעית בסוף נערות ויש לומר דיתא ליה להש"ס להשוות הפסקות הביאות זו מזו כמו שהוא יכול ואע"ג דביאת קטנות לריך שתהא ו' חדשים לפני נערות דאם לא כן לא היו י"ב חדש מ"מ נראה דלאו דוקא בשלא בעל אלא ו' חדשים לפני נערות דהא אפילו בעל כל ימי משך קטנות קאמר דאינו אלא בעילה אחת הילכך אי כל חדא תלתא ירחי תהיה השניה שבתחלת נערות סמוך לביאה אחרונה של קטנות מש"ה קאמר כל תרי ירחי חדא עונה השניה תהיה בסוף ג' חדשים של נערות רחוק מסוף קטנות והשלישית לסוף ד' חדשים והרביעית לסוף ו' חדשים ויחוקק שוה תרי תרי ירחי וכן כדקס"ד מעיקרא בכל תלתא ירחי חדא עונה היא שוה בזה הענין ג' חדשים לפני קטנות ונמשכות הביאות עד סוף קטנות דאינה אלא ביאה אחת ומשם לג' חדשים באמצע נערות ומשם לג' חדשים בסוף נערות ורביעית ג' חדשים בבגרות (ו) אי ראשונה בסוף קטנות ושניה באמצע נערות ושלישית בסוף נערות ורביעית ג' חדשים בבגרות: **סבר** למעבד עובדא כוותיה דרב **ואפילו ראתה.** ואת"ל והא אפילו אי לא הוה מפליג בין ראתה לבין לא ראתה מ"מ לא ה"ל למעבד כרב דהא מסקינן לקמן רב ושמואל דאמרי תרוייהו הלכה בועל בעילת מצוה ופורש וי"ל דאי לא עביד כהך דלקמן לא הוה מקפיד שמואל דמ"מ הוה עביד כמתני' אבל בהך שהיה רואה לעשות מה שלא אמר רב מעולם בזה היה מקפיד שמואל:

הדפין והלולבים והעדשין. העדשין פ"ה זו היא הגת עצמה שהענבים נתונים בה ובפ"פ בתרא דמסכת ע"ז (דף עה.) קאמר בעו מיניה מר' אבהו הני גורגי דעובדי כוכבים מהו פרש"י וכן בערוך גורגי עקלים ופשיט ליה מהא מתני' דהדפין והלולבין וכו' דעקלים מנגבן ופרש"י התם דמדפשיט מהך מתני' ש"מ דעיקר היא הילכך סמכינן עלה למשרי גת בהדחה ולא סמכינן אברייתא דלעיל הגת והמחץ דקתני של עץ ושל אבן מנגבן והן טהורין וזהו תימה אי מייתי ההיא ברייתא דהדפין לגבי עקלין דליכא דפליג (ג) גבי שאר דברים דפליג אידך ברייתא עלה וליכא טעמא למסמך עליה ומיהו מטעם דבשל סופרים הלך אחר המיקל הוה מלי פסיק כוותיה ועוד דבתוספתא דטהרות גרסינן הדפין והלולבין והעדשין מנגבן והן טהורין ומיהו אומר ר"י דאפי' אי גרסינן מדיתן הספרים ל"ק לברייתא דלעיל דעדשין לאו גת עצמה הוא אלא עיגול של טיט שמכניד על ענבים שבגת לדורכן וכן פי' בערוך בערך טלפח והוא יש לאמר בפ' המוכר הבית (ב"ב דף סז:) מאי יש טלפחא ולפי שהוא עגול קרוי עדשים וטלפחא ונקרא יש על שם שהענבים נעלרים על ידו ומתמלאת יין כמים יכסו על יש ומה שלא שנה הכא דין גת היינו משום שהיא כבדה ואינה מטלטלת כל כך ומשתמרת יותר מטומאה מכל כלי הגת שיד הכל ממשמשין בהן וכן בהמוכר הבית לא הוצרך לשנות (ז) גת כי פשיטא שמכר את (ח) הגת עצמו ומכר את היקבים דקתני דגמרא לאו היינו גת כפרש"ש אלא כמו שפירש הערוך סלים שמביאין בהן זיתים לבית הבד ור"ת מפרש דהך מתני' בכלי בית הבד איירי כדאמר באיזהו נשך (ב"מ דף עד.) גבי מעטן של זיתים והא מחסר מכמר ועיולי לבי דפי וגבי עביטו של ענבים נקט ועיולי לבי מעצרתא וכן עדשין דפרק המוכר את הבית (ב"ב דף סז:) קאמר להו גבי בית הבד דקאמר המוכר את בית הבד מכר את היס ומפרש מאי יס טלפחא והיינו עדשין דהכא וכן עקלים מצינו בבד בפרק זה בורר (סנהדרין כו.) לעקל בית הבד אני לריך ובהגוזל בתרא (ב"ק קטו:) כשעקל בית הבד כרוך עליה ואע"ג דפתח בתרתי גתיו ובית בדיו טמאים גת שייריה כדקאמר בהחולץ (יבמות דף לח:) כתובה לב"ש שייריה ומיהו קשה דלא דמי אי התם שייר לב"ש מ"מ תני לב"ה אבל הכא אמאי תנא גת כלל אי לאו לאשמועינן בהו מידי אלא ע"כ משמיענו בבד ומינה שמעינן דגת כיולא בו וע"ק אי לא מיירי אלא בבד היכי פשיטא דגורגי דעובדי כוכבים דהיינו עקלין דגבי גת דלעניין יין נסך מעקלין דברייתא דאיירי בכלי בד אלא ע"כ ל"ל דתנא בד ומינה נשמע גת וכיולא בו ורשב"ג נמי קאמר מגת לגת ומבד לבד דדינם שוה ועוד אומר ר"י דאפילו לפירש"י דפי' דעדשין היינו גת ולגירסת הספרים דגרסי' מדיתן לא פליג אברייתא דגת ומחץ דקתני מנגבן והן טהורין דהתם בשל עובדי כוכבים מיירי לפיכך מחמרינן לנגב אע"ג דאינן מזופפין כדקתני אם היו מזופפין אסורין והך דהכא איירי בשל ישראל ונגע בהן עובד כוכבים כדקתני מי שהיו גתיו ובית בדיו טמאין ומש"ה סגי בהדחה וכן ל"ל לרבא דאמר התם ל"ש פירוש דבעי ניגוב אלא שזפתה אבל דרך בה בלא זפיתה לא ובהך ברייתא קתני של עץ ושל אבן מנגבן והם טהורין ואם היו מזופפין אסורין אלמא בלא זפיתה נמי בעי ניגוב אלא מתניתא איירי בשל עובד כוכבים ומיהו קשה דהיכי פשיטא גורגי דעובדי כוכבים מעקלין דברייתא דשמעתין דלמא דעובדי כוכבים חמירי וי"ל דאע"ג דבגת מפלגינן בין ישראל לשל עובדי כוכבים יש דברים דלא שייך לאפלוגי בהו כמו גבי נודות וגבי דבר שמכניסו לקיוס דאפי' לפי שעה גזרו בהו רבנן ל"ש דישראל ל"ש דעובדי כוכבים ומש"ה מייתי דאייה שפיר מעקלים (ט) אי (ג) בגורגי של שיפא ושל גמי איירי ומייתי דאיה דאפי' בשל ישראל מייתינה שנים עשר חדש:

היינו

יא א מיי' פ"ג מהל' איסורי הל"כ סמג עשין מח טוש"ע יו"ד סי' רלד סעי' ג בהג"ה:

יב ב מיי' פ"ה מהל' איסורי ביאה הל' כב:

יג ג מיי' פי"ח מהל' מאכלות אסורות הל' כד ופי"ח מהל' טומאת אוכלים הל"י:

תוס' הרא"ש

לעולם דיהב לה אחת בימי קטנות וג' בימי נערות. וכדמסיק דתרתי ירחי הוה חד עונה וכגון שבעל ששה חדשים לפני נערות בעילה ראשונה ואחת בסוף שני חדשים לנערות ואחת לסוף ד' חדשים לנערות ואחת לסוף נערות. ותימה ואמאי חזר בו ממאי דהוה ס"ד דתתלא ירחי הוו חד עונה השתא נמי נימא הכי וכגון שבעל שניה בתחלת נערות וג' באמצע נערות וד' בסוף נערות. ור"מ תירץ מדקאמר ד' לילות מתוך י"ב חדש משמע דכל הביאות היו מופלגות זו מזו. ואי ביאה שניה הויא בתחלת נערות א"כ לא היו ראשונה ושניה מופלגות זו מזו. דכל מה שבעל בתוך ו' חדשים חשיב כלילה אחת ואפי' היה המעשה כך שלא בעל אלא בעילה ראשונה בקטנות כשנשאה מ"מ כיון דאפי' אי בעל כל ששה חדשים דקטנות הוו כמו לילה אחת בני לאוקומי דאיכא הפלגה בין ביאת קטנות לביאה ראשונה דנערות; **סבר** למיעבד עובדא כוותיה דרב. ואע"ג דרב עצמו פסק לקמן בועל בעילה מצוה ופורש (אר) דילמא לא שמיע ליה. א"נ מניסן סבר לה כמתני' ובוה לא היה מקפיד שמואל. אבל במה שהיה רוצה לסמוך על מילתיה דרב מה שלא אמר מעולם על זה שייך למימר לא יאונה לצדיק כל און שלא יכשלו בדבריו: **העדשים** פרש"י גת עצמה. ולא נהירא לר"ת דא"כ הו"ל למיתני ברישא דכולהו. אלא היינו עיגול של טיט שמניחין על הדפין שעל התפוח להכביד על הענבים ולסוחטן. וכן פי' בערוך בערך טלופחא. והוא ים דתנן בפ' המוכר את הבית המוכר מכר את הים. ומפרש התם מאי ים טלופחא ולפי שהוא עגול כעדשה נקרא טלופחא דעדשים מתרגמינן טלופחי'. ומה שנקרא ים. לפי שעל ידו נעצרים הענבים בגת ושופעין כים. ותדע לך דקתני התם המוכר את בית הבד מכר את הים ואי ים היינו גת עצמה או בד עצמה מאי איצטריך למיתנייה פשיטא שמכרו:

הדפין. היינו גת עצמה שקורין מייט"ט, מדיחן. במיס (ע"ז עה.).

והעדשין. היינו גת עצמה שקורין מייט"ט, מדיחן. במיס (ע"ז עה.).

מוסף רש"י

אין בין נערות לבגרות אלא ו' חדשים. משמע שמי שנערות הוא נערה בתוכן שמגיע משמים עשרה שנה ולמחר, ומשמיעם עד שתבגור שם חדשים ומו לא (כתובות לט.) כשהגיעה בימי נערות אינה שוה להיות בוגרת אלא שם חדשים, ופעמים שהיא ממהרת לבגור וסימניה ניכרים בדדיה כדתנן במס' נדה (מז.) פנה בוחל ומלל (קדושין עט.). **לא יאונה לצדיק כל און.** לא יזלנו, לא מזדמן לו עבירה בלי דעת (משלי יב כא). **הדפין.** הן העשוין כמין דלת ונותנן על התפוח, והלולבין טאטוטא משקיע"ל, שמכבד בה הענבים המתפזרין לאוספן.

יא א מיי' פ"ג מהל' איסורי הל"כ סמג עשין מח טוש"ע יו"ד סי' רלד סעי' ג בהג"ה:

יב ב מיי' פ"ה מהל' איסורי ביאה הל' כב:

יג ג מיי' פי"ח מהל' מאכלות אסורות הל' כד ופי"ח מהל' טומאת אוכלים הל"י:

לצדיק כל און אמר רב חיננא בר שלמיא משמיה דרב כיון שנתקו שניו של אדם נתמעטו מזונותיו שנאמר [2]גם (ג)(אנכי נתתי לך) נקיון שנים בכל עריכם וחוסר לחם בכל מקומותיכם: ראתה ועודה: תנו רבנן ראתה ועודה בבית אביה בית הלל אומרים כל הלילה שלה ונותנין לה עונה שלמה וכמה עונה שלמה פירש רבן שמעון בן גמליאל לילה וחצי יום ומי בעינן כולי האי ורמינהי [7]הרי שהיו גתיו ובית בדיו טמאות ובקש לעשותן בטהרה [3]כיצד הוא עושה הדפין והלולבין והעדשין מדיחן

העקלים

[3]קרי שמואל עליה דרב [1]לא יאונה

(דף עט.) פרש"י דלא גרסי' ליה (בלבד) דבלאו בלבד נמי משמע לא פחות ולא יותר (ה) מיהו נראה דאי לאו בלבד מצינו לפרושי הכי אין שיעור הקטן שבין נערות לבגרות אלא ו' חדשים והוה משמע שפיר דאיכא טפי: **אלא** דיהיב לה אחת בימי קטנות ושתים בימי נערות בו'. מדמסיק לקמן מי סברת דכל תלתא ירחי חדא עונה מכלל דקן היה סבור מתחלה וע"כ אי הראשונה שבקטנות רחוקה מן השניה ו' חדשים והשאר ג' ג' אי הרביעית רחוקה ו' חדשים מהשלישית והשאר ג' ג' שאם לא כן לא היו מתוך י"ב חדש ואע"כ כי מסיק תלתא בימי נערות וכל תרי ירחי חדא עונה לא היה לריך לשנות סדר העונות אלא כל תלתא ירחי חדא עונה הראשונה לפני הנערות והשניה בתחלת נערות והשלישית באמצע נערות ג' ירחים אחרים והרביעית בסוף נערות ויש לומר דיתא ליה להש"ס להשוות הפסקות הביאות זו מזו כמו שהוא יכול ואע"ג דביאת קטנות לריך שתהא ו' חדשים לפני נערות דאם לא כן היו י"ב חדש מ"מ נראה דלאו דוקא בשלא בעל אלא ו' חדשים לפני נערות דהא אפילו בעל כל ימי משך קטנות קאמר דאינו אלא בעילה אחת הילכך אי כל חדא תלתא ירחי תהיה השניה שבתחלת נערות סמוך לביאה אחרונה של קטנות מש"ה קאמר כל תרי ירחי חדא עונה השניה תהיה בסוף ג' חדשים של נערות רחוק מסוף קטנות והשלישית לסוף ד' חדשים והרביעית לסוף ו' חדשים ויחוקק שוה תרי תרי ירחי וכן כדקס"ד מעיקרא בכל תלתא ירחי חדא עונה היא שוה בזה הענין ג' חדשים לפני קטנות ונמשכות הביאות עד סוף קטנות דאינה אלא ביאה אחת ומשם לג' חדשים באמצע נערות ומשם לג' חדשים בסוף נערות ורביעית ג' חדשים בבגרות (ו) אי ראשונה בסוף קטנות ושניה באמצע נערות ושלישית בסוף נערות ורביעית ג' חדשים בבגרות: **סבר** למעבד עובדא כוותיה דרב **ואפילו ראתה.** ואת"ל והא אפילו אי לא הוה מפליג בין ראתה לבין לא ראתה מ"מ לא ה"ל למעבד כרב דהא מסקינן לקמן רב ושמואל דאמרי תרוייהו הלכה בועל בעילת מצוה ופורש וי"ל דאי לא עביד כהך דלקמן לא הוה מקפיד שמואל דמ"מ הוה עביד כמתני' אבל בהך שהיה רואה לעשות מה שלא אמר רב מעולם בזה היה מקפיד שמואל:

הדפין והלולבים והעדשין. העדשין פ"ה זו היא הגת עצמה שהענבים נתונים בה ובפ"פ בתרא דמסכת ע"ז (דף עה.) קאמר בעו מיניה מר' אבהו הני גורגי דעובדי כוכבים מהו פרש"י וכן בערוך גורגי עקלים ופשיט ליה מהא מתני' דהדפין והלולבין וכו' דעקלים מנגבן ופרש"י התם דמדפשיט מהך מתני' ש"מ דעיקר היא הילכך סמכינן עלה למשרי גת בהדחה ולא סמכינן אברייתא דלעיל הגת והמחץ דקתני של עץ ושל אבן מנגבן והן טהורין וזהו תימה אי מייתי ההיא ברייתא דהדפין לגבי עקלין דליכא דפליג (ג) גבי שאר דברים דפליג אידך ברייתא עלה וליכא טעמא למסמך עליה ומיהו מטעם דבשל סופרים הלך אחר המיקל הוה מלי פסיק כוותיה ועוד דבתוספתא דטהרות גרסינן הדפין והלולבין והעדשין מנגבן והן טהורין ומיהו אומר ר"י דאפי' אי גרסינן מדיתן הספרים ל"ק לברייתא דלעיל דעדשין לאו גת עצמה הוא אלא עיגול של טיט שמכניד על ענבים שבגת לדורכן וכן פי' בערוך בערך טלפח והוא יש לאמר בפ' המוכר הבית (ב"ב דף סז:) מאי יש טלפחא ולפי שהוא עגול קרוי עדשים וטלפחא ונקרא יש על שם שהענבים נעלרים על ידו ומתמלאת יין כמים יכסו על יש ומה שלא שנה הכא דין גת היינו משום שהיא כבדה ואינה מטלטלת כל כך ומשתמרת יותר מטומאה מכל כלי הגת שיד הכל ממשמשין בהן וכן בהמוכר הבית לא הוצרך לשנות (ז) גת כי פשיטא שמכר את (ח) הגת עצמו ומכר את היקבים דקתני דגמרא לאו היינו גת כפרש"ש אלא כמו שפירש הערוך סלים שמביאין בהן זיתים לבית הבד ור"ת מפרש דהך מתני' בכלי בית הבד איירי כדאמר באיזהו נשך (ב"מ דף עד.) גבי מעטן של זיתים והא מחסר מכמר ועיולי לבי דפי וגבי עביטו של ענבים נקט ועיולי לבי מעצרתא וכן עדשין דפרק המוכר את הבית (ב"ב דף סז:) קאמר להו גבי בית הבד דקאמר המוכר את בית הבד מכר את היס ומפרש מאי יס טלפחא והיינו עדשין דהכא וכן עקלים מצינו בבד בפרק זה בורר (סנהדרין כו.) לעקל בית הבד אני לריך ובהגוזל בתרא (ב"ק קטו:) כשעקל בית הבד כרוך עליה ואע"ג דפתח בתרתי גתיו ובית בדיו טמאים גת שייריה כדקאמר בהחולץ (יבמות דף לח:) כתובה לב"ש שייריה ומיהו קשה דלא דמי אי התם שייר לב"ש מ"מ תני לב"ה אבל הכא אמאי תנא גת כלל אי לאו לאשמועינן בהו מידי אלא ע"כ משמיענו בבד ומינה שמעינן דגת כיולא בו וע"ק אי לא מיירי אלא בבד היכי פשיטא דגורגי דעובדי כוכבים דהיינו עקלין דגבי גת דלעניין יין נסך מעקלין דברייתא דאיירי בכלי בד אלא ע"כ ל"ל דתנא בד ומינה נשמע גת וכיולא בו ורשב"ג נמי קאמר מגת לגת ומבד לבד דדינם שוה ועוד אומר ר"י דאפילו לפירש"י דפי' דעדשין היינו גת ולגירסת הספרים דגרסי' מדיתן לא פליג אברייתא דגת ומחץ דקתני מנגבן והן טהורין דהתם בשל עובדי כוכבים מיירי לפיכך מחמרינן לנגב אע"ג דאינן מזופפין כדקתני אם היו מזופפין אסורין והך דהכא איירי בשל ישראל ונגע בהן עובד כוכבים כדקתני מי שהיו גתיו ובית בדיו טמאין ומש"ה סגי בהדחה וכן ל"ל לרבא דאמר התם ל"ש פירוש דבעי ניגוב אלא שזפתה אבל דרך בה בלא זפיתה לא ובהך ברייתא קתני של עץ ושל אבן מנגבן והם טהורין ואם היו מזופפין אסורין אלמא בלא זפיתה נמי בעי ניגוב אלא מתניתא איירי בשל עובד כוכבים ומיהו קשה דהיכי פשיטא גורגי דעובדי כוכבים מעקלין דברייתא דשמעתין דלמא דעובדי כוכבים חמירי וי"ל דאע"ג דבגת מפלגינן בין ישראל לשל עובדי כוכבים יש דברים דלא שייך לאפלוגי בהו כמו גבי נודות וגבי דבר שמכניסו לקיוס דאפי' לפי שעה גזרו בהו רבנן ל"ש דישראל ל"ש דעובדי כוכבים ומש"ה מייתי דאייה שפיר מעקלים (ט) אי (ג) בגורגי של שיפא ושל גמי איירי ומייתי דאיה דאפי' בשל ישראל מייתינה שנים עשר חדש:

היינו